

Patron Szkoły

ZYGMUNT GLOGER PATRONEM NASZEJ SZKOŁY

Zygmunt Gloger - etnograf, folklorysta, krajoznawca i historyk przyszedł na świat 3 listopada 1845 r. w Kamionce lub Tyborach - Kamiance), jako syn Jana Nepomucena Glogera i Michaliny Woyno. Jego ojciec był pasjonatem historii, gromadził stare dokumenty, obrazy, książki. Jego wielką pasją było też sadownictwo. Wyhodował własną odmianę jabłek zwaną "glogerówką". To właśnie od ojca Zygmunt "zaraził się" kultem rzeczy starożytnych. i już jako kilkunastoletni chłopiec szkicował zabytki starej architektury znajdujące się w najbliższej okolicy domu rodzinnego.

W 1865 r. Zygmunt Gloger rozpoczął studia w Warszawie na Wydziale Prawa i Administracji Szkoły Głównej, a później także w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim, zajmując się historią i archeologią. W czasach studenckich poznał i zaprzyjaźnił się m.in. z Henrykiem Sienkiewiczem i Tymoteuszem Łuniewskim. Podczas studiów ujawniły się też z całą mocą jego zainteresowania etnograficzne. W Warszawie spisywał pieśni śpiewane przez żony stróżów kamiennic, którzy przyjeżdżali tu z całego kraju, a w wakacje podróżował po wsiach wokół rodzinnego Jeżewa, gdzie nie tylko spisywał śpiewane przez lud pieśni, ale także dużo szkicował: "Gdy pieśni wyczerpały się w jednej wiosce, poszukiwałem śpiewaczek w sąsiednich siołach. Stare wieśniaczki były najbogatszą skarbnicą" - mawiał.

Rok 1867 był przełomowy w życiu młodego Zygmunta Glogera. W gazetach pojawiły się bowiem jego pierwsze artykuły, a on sam wyruszył na pierwsze wyprawy archeologiczne do Grodna i w okolicy Płocka. Kolejne lata i kolejne wyprawy przynosiły coraz to nowe znaleziska.

W 1870 roku Zygmunt Gloger zaczął prace w Komisji Historycznej przy Towarzystwie Naukowym Krakowskim. Kilkakrotnie wybierał się na wyprawy wzdłuż rzek: Niemna, Wisły, Bugu i Biebrzy w poszukiwaniu pamiątek archeologicznych. "Takie już mam dziwactwo, że zamiast szukać dalekich cudów przyrody, zamiast gonić za zgiełkiem po targowicach świata, doznaję największych rozkoszy, gdy wpatruję się w dno cichych strumieni i rzek i gdy przykładam ucho do starych mogił, których szeptu mrocznych dziejów nikt nie słucha."

Coraz więcej podróżował, coraz więcej pracował i coraz więcej pisał i to już nie tylko artykuły do różnych pism, ale także własne książki ("Obchody weselne").

"Gdyby istniał tylko ośmiogodzinny dzień pracy - mawiał Zygmunt Gloger - byłby prawdziwą niedolą z powodu swej krótkości". Powiedzenie to wyjątkowo dobrze oddaje charakter Zygmunta Glogera oraz tłumaczy, dlaczego biografowie więcej mogą powiedzieć o jego pracy niż o życiu osobistym.

Po studiach Gloger powrócił do rodzinnego majątku w Jeżewie, gdzie wraz z ojcem założył **Muzeum Rzeczy Staropolskich**. W 1883 roku poślubił **Aleksandrę Jelską**, z którą miał dwoje dzieci: syna Stanisława i córkę Janinę. To w Jeżewie powstały kolejne jego publikacje "Słownik gwary ludowej w okręgu tykocińskim", "Dumy i pieśni", "110 śpiewów z ust ludu" czy "Skarbiczek strzechy naszej". Po śmierci żony w 1899r. Gloger jeszcze bardziej zajął się pracą. Już w następnym roku wydał trzy duże dzieła: "Rok polski", "Geografia historyczna ziem dawnej Polski", i pierwszy tom "Encyklopedii staropolskiej ilustrowanej". Najwięcej czasu i pieniędzy Glogerowi zajmowała praca nad encyklopedią. W zamierzeniu autora miało to być wydanie kilkunastotomowe w efekcie zakończyło się na czterech tomach.

Wiosną 1899 r., po 16 latach idealnego małżeństwa, zmarła Aleksandra Glogerowa. Zygmunt zabrał wówczas swoje dzieci i wyprowadził się do Warszawy. W 1907 r. ożenił się powtórnie z 50-letnią wdową, Kazimierą z Weissenbornów Wilczyńską.

W 1906 roku Gloger stworzył dwa nowe towarzystwa: **Towarzystwo Opieki nad Zabytkami Przeszłości** i **Polskie Towarzystwo Krajoznawcze**. Były to jedne z ostatnich przedsięwzięć których podjął się Zygmunt Gloger. 13 sierpnia 1910 r. Zygmunt Gloger podyktował rejentowi testament, w którym swe zbiory ofiarował Towarzystwu Etnograficznemu, Towarzystwu Krajoznawczemu i Towarzystwu Bibliotek Publicznych w Warszawie oraz Muzeum Przemysłu i Rolnictwa, a najcenniejsze, ze względu na ich bezpieczeństwo Muzeum Narodowemu w Krakowie

15 sierpnia 1910 roku po ciężkiej chorobie Gloger umarł w mieszkaniu w Warszawie. Ostatnie jego wyznanie brzmiało: "Całe życie moje starałem się być dobrym Polakiem, całe moje bycie było ciężką pracą. Odchodzę spokojnie".

Od 1983 roku łomżyńskie Społeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze "Stopka" organizuje **Konkurs im. Zygmunta Glogera**. W konkursie przyznawane są nagroda i medal Zygmunta Glogera za szczególne osiągnięcia w badaniu, ochronie i rozwoju kultury.

Ważniejsze prace Zygmunta Glogera

- Obchody weselne (1869),
- Skarbczyk. Zabaw, gry, zagadki, żart i przypowieści z ust ludu i ze starych książek (1885),
- Pieśni ludu (1892), Księga rzeczy polskich (1896),
- Rok polski w życiu, tradycji i pieśni (1900),
- Encyklopedia staropolska ilustrowana (1900-1903),
- Geografia historyczna ziem dawnej Polski (1903),
- Budownictwo drzewne i wrobnv z drzewa w dawnej Polsce (1907-1909. literv A-L).

- Krakowiaki zawierające 657 śpiewek (1914 r.),
- Napisał około 800 prac i artykułów.

O przodkach - Glogerach historia wie niewiele. "Polska Encyklopedia Szlachecka" podaje: "Gloger vel Glogier(...) Rodzina z dawna (1478) szlachecka herbu Prus III, pisząca się z Głogowy - Głogowczyk, a następnie Gloger, na skutek zniekształcenia nazwiska w 1811 r. używająca tegoż w brzmieniu Glogier. Jedna jej linia powtórnie nobilitowana w r. 1848 otrzymała herb Pracowoc". Nie wiadomo jednak, z jakiej linii i rodziny wywodził się dziadek Zygmunta Glogera, Wilhelm, i jakim sposobem trafił na Podlasie jako urzędnik pruskiej administracji, czyli - w ówczesnej terminologii - "translator regencji królewskiej". Z ksiąg parafii białostockiej wiadomo, że 1 października 1798 r. w kaplicy św. Rocha pobłogosławiony został związek dwojga białostoczan: 36-letniego Wilhelma Wawrzyńca Glogera i 21-letniej panny Katarzyny Keller. Mieli oni ośmioro dzieci: Karol, Gustaw, Ludwik, bliźnięta Henryk i Henryka, Józef i Józefina i Jan Nepomucen Stanisław - ojciec Zygmunta Glogera.

Jan Gloger ożenił się z Marianną Michaliną Woyno z Mężeniną. Panna pochodziła z bardzo znanej i rozgałęzionej rodziny szlacheckiej, bardzo też zubożałej. Małżeństwo, mimo mezaliansu, było udane. Jan dorobił się gotówki i w 1859 r. nabył 840-hektarowy majątek Jeżewo. W tym samym roku - jako jeden z pierwszych na Podlasiu - zniósł w swej posiadłości pańszczyznę i dał włościanom kawał łąki i lasu do ich własnego użytku. Był też prekursorem przejścia z trójpolówki na płodozmian. Znany był też ze swych pasji pszczelarskich i sadowniczych.

Jeżeli chciałbyś poznać treść kilku dzieł Zygmunta Glogera zajrzyj na stronę Wirtualnej Biblioteki Literatury Polskiej